

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Programa educatiu de l'Obra Social "la Caixa"

PRIMÀRIA

Obra Social "la Caixa"

VIOLÈNCIA, TOLERÀNCIA ZERO

Primària

COMISSIÓ D'OBRES SOCIALS

Vocals	Salvador Gabarró Serra (Vicepresident Primer) Jordi Mercader Miró (Vicepresident Segon) Manuel Raventós Negra (Vicepresident Tercer) Marta Domènech Sardà Javier Godó Muntañola, Comte de Godó Immaculada Juan Franch Justo B. Novella Martínez Magí Pallarès Morgades Alejandro García-Bragado Dalmau
Secretari	
Director general de "la Caixa"	Isidre Fainé Casas
Director executiu de l'Obra Social	Josep F. de Conrado i Villalonga

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ "LA CAIXA"

President	Josep Vilarasau Salat	
Vicepresidents	Isidre Fainé Casas Salvador Gabarró Serra Jordi Mercader Miró	
Patrons	Ramon Balagueró Gañet M. Amparo Camarasa Carrasco Josep F. de Conrado i Villalonga Marta Domènech Sardà Ricard Fornesa Ribó Manuel García Biel Javier Godó Muntañola, Comte de Godó Immaculada Juan Franch Juan José López Burniol Montserrat López Ferreres Amparo Moraleda Martínez Miquel Noguer Planas	Justo B. Novella Martínez Vicenç Oller Compañ Magí Pallarès Morgades Alejandro Plasencia García Manuel Raventós Negra Leopoldo Rodés Castañé Luis Rojas Marcos Lluc Tomàs Munar Francesc Tutzó Bennasar Nuria Esther Villalba Fernández Josep Francesc Zaragozaà Alba
Secretari	Alejandro García-Bragado Dalmau	
Director general de la Fundació "la Caixa"	Josep F. de Conrado i Villalonga	

ÀREA ASSISTENCIAL I EDUCATIVA

Directora	Isabel Martínez Torralba
Coordinació	Joana Prats i Jaume Farré
Continguts	Irene de Puig
Disseny de coberta	Pati Núñez
Disseny d'interior	Francesc Sala
Coordinació de producció	Edicions 62
Fotografies	Alexis Taule
Fotomecànica	Victor Igual, S.L.
Impressió	Printing, S.L.
© Textos	l'autora

PRESENTACIÓ

Els programes de l'Obra Social "la Caixa" tenen per objectiu contribuir a la millora de la vida social. Cada any es duen a terme milers d'actuacions, tant a través de programes propis com en col·laboració amb institucions públiques i privades.

Aquest programa de participació educativa s'inscriu en el conjunt d'iniciatives que l'Obra Social de "la Caixa" desenvolupa en el marc del Programa de Prevenció sobre la Violència, l'objectiu del qual és informar, sensibilitzar i conscienciar el jovent i la societat en general.

Des del convenciment que la violència és una conducta apresada que es pot modificar, les propostes educatives «Violència: tolerància zero» s'adrecen al professorat i alumnat de primària i secundària, amb l'objectiu de contribuir a la construcció quotidiana d'un espai comú sense violència, un problema que ens afecta a tots.

El propòsit final és que sigui el jovent qui traslladi a l'acció la seva conscienciació sobre el fenomen de la violència. A través de l'orientació dels seus professors i professores, o directament, els joves poden participar en un programa que compta amb ells i elles com a transmissors de l'autèntica prevenció de la violència. El coneixement i la motivació de les noves generacions són imprescindibles en la construcció d'una societat en què tots puguem ser diferents i iguals. Un món sense violència és possible.

Obra Social "la Caixa"

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	9
QUINS SÓN ELS DRETS HUMANS?	11
ACTIVITATS	17
Declaració	18
Universal	20
Drets	22
Humans	24
Homes i dones	26
Lectura de la declaració	29

És evident per a tothom que els drets humans són un referent per a la convivència pacífica. Tot i que no sempre són respectats i de vegades són flagrantment vulnerats, continuen fent de brúixola i orienten tant els països com els ciutadans més conscienciats de la necessitat d'una vida civilitzada i en definitiva més humana. Els drets humans ens ajuden a «humanitzar la humanitat». Ens mostren vies i valors que assenyalen una relació entre humans més fraternal, més justa i sobretot més enriquidora per a tots.

Des de tots els flancs hem de promoure'n el coneixement i, és clar, l'acompliment. Només així es farà realitat el desig expressat en el preàmbul: «que tots els individus i òrgans de la societat s'esforcin a promoure el respecte d'aquests drets i llibertats mitjançant l'ensenyament i l'educació».

És en la vida diària en què els alumnes han d'aprendre a pensar amb independència, han d'assumir les pròpies responsabilitats i on han d'assajar noves formes de coexistència i han d'aprendre a conviure amb respecte i tolerància.

El material que presentem es pot treballar des de qualsevol matèria o espai educatiu, només cal trobar el moment i l'ocasió: una notícia al diari (una detenció, l'arribada d'immigrants), un programa de televisió (unes notícies, un documental, una entrevista, etc.), una anècdota ciutadana (un accident laboral, etc.).

Hem procurat que, malgrat la brevetat de la proposta, hi hagi prou varietat d'exercicis i material de reflexió per poder donar suport a un seguit de necessitats diverses: vocabulari, comprensió del tema, aprofundiment, exercicis de grup, activitats per fer i fins i tot una bibliografia i filmografia que complementen el tema.

Aquest material inevitablement haurà de ser completat per la pròpia experiència d'educador, per les notícies d'actualitat i per la documentació escrita i televisiva que generi la qüestió que es debat.

L'educació per la ciutadania ha d'ajudar els nens i joves a saber-se enfrontar a situacions de dificultat i de conflicte. Una educació des de i pels drets humans ha de tenir en compte el vessant crític i el creatiu. Ha de ser resolutiva i en certa manera també preventiva.

Aquest material es pot utilitzar a les tutories, a les aules de llengua i de ciències socials, així com en situacions especials o ocasions adients com ara el 10 de desembre, que és el Dia dels Drets Humans arreu del món.

OBJECTIUS

1. L'objectiu primordial és que els nens i les nenes descobreixin i coneixin els drets humans.
2. Introduir la reflexió i el diàleg a l'aula amb recursos simples per entrenar el raonament i l'expressió emocional.
3. Desenvolupar la capacitat de pensar tot exercitant les habilitats de recerca, raonament, conceptualització i interpretació.
4. Potenciar l'autonomia amb activitats en què els nens i les nenes siguin protagonistes del procés d'ensenyament i aprenentatge amb propostes obertes, lliures i estructurades.
5. Desenvolupar la capacitat d'assumir nous reptes tot fomentant el respecte a les idees, acceptant els errors propis i aliens i entenent l'error com a part del procés d'ensenyament i aprenentatge.

QUÈ SÓN ELS DRETS HUMANS?

Els drets humans s'haurien de definir, en general, com els drets que són inherents a la nostra naturalesa i sense els quals no podem viure com a éssers humans.

Les persones tenim una sèrie de drets només pel fet de néixer, independentment de la nostra posició econòmica, la religió, el sexe, l'orientació sexual, el color de pell o la nacionalitat.

Els drets humans i les llibertats fonamentals ens permeten desenvolupar i utilitzar adequadament les nostres qualitats humanes, la nostra intel·ligència, el nostre talent i la nostra consciència, i satisfer les nostres variades necessitats, entre les quals també les necessitats espirituals. Aquests drets i aquestes llibertats es basen en una exigència cada cop més gran de la humanitat d'una vida en la qual la dignitat i el valor inherents a cada ésser humà rebin respecte i protecció.

La Declaració enumera diversos drets que té la gent d'arreu del món: civils, polítics, econòmics, socials i culturals.

QUINS SÓN ELS DRETS HUMANS?

DECLARACIÓ UNIVERSAL
DELS DRETS HUMANS

DECLARACIÓ

UNIVERSAL

DRETS

HUMANS

Declaració Universal dels Drets Humans

Simplificada a dos nivells.

ARTICLE 1:

Tots els éssers humans neixen lliures i tenen els mateixos drets. Com que tenim raó i consciència, ens hem de tractar sempre amb respecte.

Tots som lliures i iguals

ARTICLE 2

Els drets que proclama aquesta Declaració són per a tothom. Encara que parlem una altra llengua, encara que tinguem el color de la pell diferent, encara que pensem d'una altra manera, encara que sigui una altra religió, tant si som pobres com si som rics com si som d'un altre país.

Aquesta declaració és per a tothom

ARTICLE 3

Tots tenim dret a viure. A viure lliurement i amb seguretat.

Tenim dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat

ARTICLE 4

Ningú no ens pot esclavitzar. L'esclavitud està prohibida en tots els casos i totes les formes.

Està prohibit qualsevol mena d'esclavatge

ARTICLE 5

Ningú ni ens pot torturar ni tractar-nos de manera cruel, inhumana o degradant.

No ens poden maltractar

ARTICLE 6

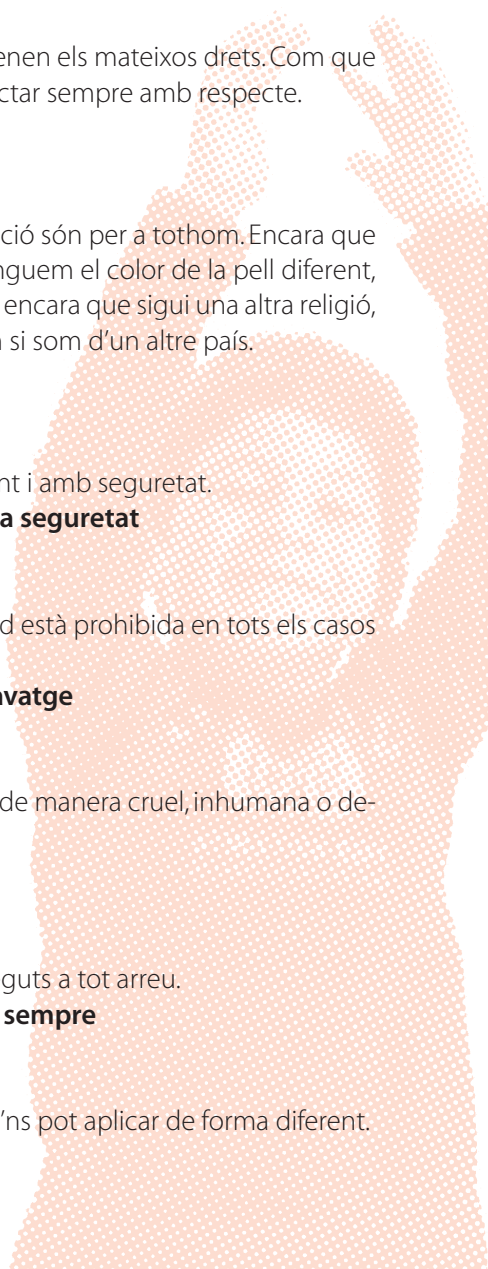
Tots els nostres drets han de ser reconeguts a tot arreu.

Els nostres drets valen pertot arreu i sempre

ARTICLE 7

La llei és la mateixa per a tothom. No se'ns pot aplicar de forma diferent.

Davant la llei tots som iguals

ARTICLE 8

Quan algú no respecta els nostres drets podem demanar la protecció de la justícia.

Si no ens respecten podem demanar ajuda

ARTICLE 9

Ningú no té dret, arbitràriament, a detenir-nos, a mantenir-nos a la presó ni a expulsar-nos del país on vivim.

No podem ser arrestats, detinguts o expulsats injustament

ARTICLE 10

Si hem de ser jutjats ha de ser públicament. I aquells que ens jutgin han de ser imparcials.

Si ens han de jutjar ha de ser un tribunal imparcial

ARTICLE 11

Si som acusats, sempre tenim dret a defensar-nos. S'ha d'admetre que som innocents mentre no es pugui provar que som culpables.

Som innocents fins que no es demostri el contrari

ARTICLE 12

Ningú no pot ficar-se arbitràriament en la nostra vida privada, en la nostra família, la nostra casa o la nostra correspondència.

Podem preservar la nostra intimitat

ARTICLE 13

Tenim dret a entrar i sortir del nostre país quan vulguem.

Dret a la llibertat de circulació pel propi país i a fora

ARTICLE 14

Si ens persegueixen, tenim dret a anar a un altre país i demanar que ens protegeixin. Però perdem aquest dret si no respectem els articles d'aquesta Declaració.

Si ens persegueixen injustament es podem refugiar en un altre país

ARTICLE 15

Tenim dret a pertànyer a un país. I, si desitgem pertànyer a un altre país, ningú no hauria d'impedir-nos-ho.

Tenim dret a tenir un país

ARTICLE 16

Quan tenim edat de casar-nos, ho podem fer amb qui vulguem. Les dones i els homes tenim els mateixos drets quan som casats i quan ens separem. No hi ha ningú que ens pugui obligar a casar-nos i, si ho fem, el govern del nostre país ha de protegir la nostra família.

Ens podem casar tenint en compte que home i dona tenim els mateixos drets

ARTICLE 17

Com tothom, tenim dret a tenir les nostres coses i ningú no té dret a prendre'ns-les.

Podem tenir coses pròpies

ARTICLE 18

Tenim dret a pensar el que volem i a canviar de manera de pensar. També tenim dret a triar lliurement la religió que volem, i a practicar-la com ens sembli, sols o amb altres persones.

Podem pensar el que vulguem i practicar la religió que vulguem

ARTICLE 19

Tots tenim dret a la llibertat d'opinió i d'expressió. Tenim dret a intercanviar idees amb les persones d'altres països sense que les fronteres ens ho impedeixin.

Podem dir el que pensem

ARTICLE 20

Tots tenim dret a organitzar grups i reunions, i a participar-hi de manera pacífica. Ningú no ens pot obligar a formar part d'un grup.

Som lliures de reunir-nos i a associar-nos pacíficament

ARTICLE 21

Tenim dret a participar activament en les decisions del nostre país, directament o escollint representants que defensin les nostres idees. Per poder escollir els nostres governants, periòdicament s'han de fer eleccions no manipulades en les quals tothom pugui votar lliurement.

Podem participar en el govern del nostre país

ARTICLE 22

Tots nosaltres tenim dret a beneficiar-nos de tots els avantatges socials, culturals i econòmics per poder viure dignament.

Ens podem beneficiar de la seguretat social

ARTICLE 23

Tenim dret a treballar, a triar lliurement una feina i a rebre un sou que ens permeti viure dignament, a nosaltres i a la nostra família. Totes les persones que facin el mateix treball tenen dret al mateix sou.

Si treballem, tenim dret a agrupar-nos per defensar els nostres interessos.

Hem de poder triar la feina i a treball igual sou igual

ARTICLE 24

Tots tenim dret a descansar. Per tant, la jornada laboral no ha de ser excessivament llarga i, periòdicament, hem de poder tenir vacances pagades.

Tenim dret al repòs i al lleure

ARTICLE 25

Tant nosaltres com la nostra família tenim dret a un nivell de vida que ens assegurï l'alimentació, el vestit, l'habitatge i l'assistència en cas de malaltia. Tots els nens i les nenes tenen els mateixos drets, encara que els seus pares no estiguin casats.

En cas de dificultats ens han d'ajudar perquè puguem viure en dignitat

ARTICLE 26

Tenim dret a anar a l'escola, i a beneficiar-nos de l'escola obligatòria sense haver de pagar res. Els pares tenen dret a triar el tipus d'educació dels seus fills.

Tenim dret a l'educació

ARTICLE 27

Tots tenim dret a participar i beneficiar-nos tant de la vida cultural com del progrés científic de la societat en què vivim.

Podem participar en la vida cultural de la comunitat

ARTICLE 28

Per tal que tots els drets i les llibertats de què hem parlat fins ara puguin ser protegits adequadament, cal que existeixi un ordre social i internacional que ho faci possible.

Cal un marc social i internacional que permeti fer realitat aquesta declaració

ARTICLE 29

Tots tenim deures en relació amb les persones que ens envolten, les quals, d'altra banda, necessitem per desenvolupar-nos plenament.

La nostra llibertat i els nostres drets només estan limitats pel reconeixement i el respecte necessari a la llibertat i els drets dels altres.

Els nostres drets limiten amb els nostres deures

ARTICLE 30

Cap Estat, cap grup, cap ésser humà no pot utilitzar cap principi d'aquesta Declaració per suprimir els drets i les llibertats que s'hi proclamen.

Aquests drets han de ser respectats per individus, grups i estats.

LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS

Per poder parlar amb sentit de la declaració, primer explorarem aquests quatre conceptes bàsics mirant d'entendre'n la significació i l'abast: declaració, universal, dret i humà.

DECLARACIÓ

UNIVERSAL

DRETS

HUMANS

DECLARACIÓ

Una declaració és una manifestació que una persona o un col·lectiu comunica a d'altres. Les declaracions d'organismes internacionals exerceixen una influència moral sobre persones i estats, són recomanacions però no obliguen legalment.

Una declaració és:

- una carta d'amor
- enunciar un desig
- un discurs
- un petó
- una conferència
- una llei
- una confessió

Cal distingir entre declaració i

- Proclama
- Ban
- Llei
- Acord
- Pacte
- Manifest
- Convenció

Què sabeu de la Declaració Universal dels Drets Humans?

Ajunteu totes les informacions que tingueu sobre els drets humans i cerqueu més informació on hi hagi llacunes o considereu necessari fer-ho. Podem partir d'algunes preguntes:

Qui els va proposar?

En quines circumstàncies històriques van néixer?

Hi havia cap precedent?

Per a què serveixen?

- Qui afecten?
- Qui ha de vetllar per ells?
- Són acceptats i acomplerts per les persones?
- Són acceptats i acomplerts pels estats?

FEU UN CAL·LIGRAMA*

Dibuixeu la pròpia mà amb llapis i després substituïu la línia de llapis per un poema o pel text del primer article. Aquesta substitució es pot fer amb colors o amb tipografies vistoses. Amb aquest material es pot fer un mural.

Opció A. Rescriviu el dret tal com és a la declaració o a la seva manera

Opció B. Feu una poesia i enfileu els versos en forma de cal·ligrama

En un DIN A4 en blanc hi posem de títol ELS DRETS HUMANS i cada nen o nena decideix quina inclinació dóna a la seva mà. A la pàgina següent podeu veure algun exemple.

* Un cal·ligrama és una composició poètica expressada plàsticament mitjançant l'escriptura o la tipografia. Diccionari IEC.

*impasta és el cos.
No impasta el color, tampoc el camp de joc.
impasta ningú per la seva raça, religió, sexe, orientació sexual, discapacitat, etc.
impasta la habilitat, no l'unió
que impasta és que tots
som iguals, però no
tots som iguals, tots som
diferents, perquè tots
som humans i vivim a la terra*

UNIVERSAL

Universal vol dir que afecta tots els éssers de l'Univers. Com que l'univers és el conjunt que inclou tot el que hi ha en el món, el terme universal implica un grup d'éssers tan ampli que no hi pot haver ni excepcions ni distincions.

La paraula universal significa:

- Vers d'una sola línia: uni-vers
- Mundial
- Còsmic
- Per a tothom
- Per als qui encara no han nascut
- Per a la majoria

Distinció

Els humans ens distingim per races, sexe, llengua, religió. Entre tots hi podríem afegir altres distincions, com ara viure o haver nascut en un cert barri o en el camp o ser aficionat d'un equip de futbol o un altre, etc.

Què tindrien de diferent les primeres d'aquestes segones a què heu fet referència?

Aquest exercici es pot fer primer en solitari, encara que sigui sense completar tots els casos i, després, en grups petits es pot acabar de completar amb les aportacions de tothom.

Universal vol dir TOTHOM?

Pensem-hi. «Tothom» vol dir el mateix que «sense excepció». En quin context la paraula «tothom o tots/es» és adient i en quins casos no:

- Tots els éssers humans
- Tots els humans haurien de tenir cotxe
- Tots els homes tenen barba
- Totes les dones són xerraires
- Tots els éssers humans són dignes de respecte
- Tots els humans haurien d'anar a l'escola
- Tots els humans són alegres
- Tots els éssers humans tenen drets
- Tots els humans són iguals davant la llei

SIMBOLITZEU L'UNIVERS

Després d'haver treballat els exercicis anteriors, demaneu als estudiants que expressin les seves impressions a partir de formes i taques de colors de manera que el conjunt resumeixi simbòlicament el que han entès. Una vegada dibuixat, han d'explicar el sentit de la composició.

Exemple

El vermell és la voluntat i els desitjos humans

El negre representa l'aspecte negatiu, tot el que va malament, els drets no respectats

Podriem posar altres colors, com ara el groc, que significa escalfor i els aspectes càlids i beneficiosos dels drets; o bé el taronja, que pot ser alhora el que és dolç i el que és aspre. O inclús el blau, que significa els bons desitjos i l'esperança que el cel tornarà a ser blau per a tothom algun dia.

El verd és l'esperança que cobreix els aspectes més negres i negatius. Tot i que en el centre hi hagi l'horror i tot el que és dolent, hi ha una esperança que l'embolcalla i que farà disminuir la foscor

DRETS

Tenir drets vol dir tenir el poder de fer allò que la llei no prohibeix o allò que és aconsellable en algunes declaracions. Vol dir poder exigir allò que se'ns deu, com a persones, com a nens, com a llogaters, com a ciutadans, etc.

Significat de dret

Coneixeu diferents usos de la paraula dret? Podeu fer servir diversos diccionaris i enciclopèdies i formular una descripció o definició del que enteneu que són els drets. Digueu quin significat té la paraula dret en aquestes expressions:

- Ho he mirat del dret i del revés
- El meu germà gran estudia dret
- Hi ha un dret de vaga
- Camina més dret que un pal
- Anar pel camí dret

- Es tracta d'un dret constitucional
- No hi ha dret, va dir en veure la multa

Tenir dret

Avalueu les qüestions següents i raoneu-les amb arguments.

1. Com que tinc dret a expressar-me lliurement, ja puc dir el que vulgui de tal persona, encara que sigui fals.
2. Com que tinc dret a l'educació, ja puc triar l'escola i decidir la classe a la qual vull anar.
3. Com que tinc dret al temps lliure i al joc, decideixo no anar més a l'escola.
4. En tenir dret a la protecció sanitària, ja puc fer mal al contrincant perquè ja el curaran.

Drets i deures

Tenir drets també vol dir que algú els ha de respectar i, per això, els drets acostumen a anar acompanyats dels deures. Porteu a terme un pla de discussió al voltant d'aquestes qüestions:

- Tothom té drets?
- Tothom té deures?
- Els nounats tenen deures?
- Els adults tenen deures envers els nens?
- Els nens tenen deures envers les nenes?
- Les nenes tenen deures envers els nens?
- Els nens tenen els mateixos deures que els adults? Per què?
- Els homes tenen deures envers les dones?
- Les dones tenen deures envers els homes?
- Tenen deures els governants respecte dels seus governats?
- Tenen deures els jutges amb els acusats?
- Tenen deures els acusats envers els jutges?
- Teniu algun dret?
- Creieu que també teniu algun deure?
- Com sabeu que teniu un deure respecte a algú?

FORMES D'EXPRESSAR-SE

Amb una càmera de fotos d'un sol ús o amb una de digital, intenteu expressar sentiments i actituds que es puguin reconèixer només fent servir les mans. Per exemple, com mostrariéu igualtat, solidaritat, justícia, llibertat, etc.

HUMANS

Els éssers humans som uns animals especials que tenim com a singularitat la capacitat de pensar. Dit d'una altra manera, la nostra manera d'adaptar-nos al medi ha estat gràcies a la raó, és a dir, a una instància psíquica i per certes qualitats físiques, ja que en realitat com a animals som bastant dèbils i poc especialitzats.

Què vol dir ser humà?

A diferència de les coses o els animals, els éssers humans tenen unes peculiaritats que hauríem d'indicar. Distingiu alguns aspectes coincidents i algunes diferències entre els tres grups:

Coses

Animals

Éssers humans

- a) Ocupen espai
- b) Neixen, creixen i es reproduïxen
- c) Tenen sentiments
- d) Parlen
- e) Viuen en comunitat
- f) Estan sotmesos a les lleis del temps
- g) Estan dominats per l'instint
- h) Són conscients dels seus actes

- i) Actuen per assaig i error
- j) Tenen capacitat de raonament

Tractar les persones com a coses

En quines situacions tractem els altres com a persones, com a finalitats en elles mateixes o bé com a objectes, com a simples instruments al nostre servei?

1. M'enduc el meu germà al cinema, perquè no m'hi deixen anar sol.
2. Convido un company a casa perquè m'ajudi a fer els deures.
3. Convido una companya a casa perquè em cau molt bé.
4. Els falta un jugador per completar l'equip i em truquen a mi.
5. Com que sóc molt alta li vaig bé per arribar als prestatges de dalt de tot.
6. La meva família m'accepta com sóc, encara que de vegades estigui de mal humor.
7. Els meus amics m'accepten perquè sempre els convido a llaminadures.

Ser persona

- ser persona vol dir plorar i riure
 - ser persona consisteix a tenir sentiments
 - ser persona consisteix a ser algú que pensa
 - ser persona és ser algú capaç de parlar
 - ser persona consisteix a tenir una d'aquestes qualitats
 - ser persona consisteix a tenir algunes d'aquestes qualitats, quines?
 - ser persona consisteix a tenir totes aquestes qualitats
- Quina diferència hi ha entre sentir-se gent i sentir-se persona?
Quina diferència hi ha entre sentir-se individu i sentir-se persona?

Ser persona consisteix a... (per completar en grup)

MANS D'HU-MANS

Si és veritat, com va dir el savi, que som humans perquè tenim mans, ara farem un exercici lúdic per mostrar i mostrar-nos la nostra humanitat. En un DIN A4 estamparem la mà dreta o l'esquerra una vegada tintada amb el nostre color preferit. Amb cada full de paper organitzarem un mural que ens recordi la nostra condició d'humans i tot el que aquest adjectiu significa.

Una vegada exposat el mural, avaluarem el treball que haguem fet sobre la comprensió dels drets humans.

Exemple:

HOMES I DONES

La **Declaració dels drets humans** defensa la igualtat entre homes i dones. Que els homes i les dones som diferents biològicament és evident, la qüestió és en quin sentit s'usa aquesta diferència. Els papers masculins i femenins són deguts a la cultura i a l'educació. Des de ben petits nens i nenes reben missatges no sempre dits verbalment que els encoratgen a comportar-se de certa manera, generalment d'acord amb els patrons més tradicionals.

Missatges de gènere

Sovint ens arriben missatges recordant-nos quins haurien de ser els comportaments, els sentiments, les afeccions, les motivacions, etc., que s'esperen de cada persona en funció del seu sexe. En posem alguns exemples, podeu completar la llista?

- «els nens no ploreu»
- «les nenes són més dòcils»
- «els nois han de ser valents»
- «les nenes han d'ajudar a casa»
- «els nens són més violents que les nenes»
- «les nenes són més presumides que els nens»

Canvi per una setmana

Imagineu-vos que durant una setmana us convertiu en un nen si sou una nena i en una nena si sou un nen. Quins aspectes de la teva vida creieu que canviarien. Pregunteu-vos:

- Com seria el meu dia a casa?
- Com canviaria la meva relació amb els pares?
- Com seria el meu dia a l'escola?
- Com canviaria la meva relació amb els amics o amigues?
- Menjaries d'una altra manera?
- Jugaries d'una altra manera?
- Vestiries d'una altra manera?
- Et divertirieu d'una altra manera?
- Parlaríeu d'una altra manera?

Després de fer aquest exercici d'imaginació feu un balanç de les coses que canviarien i les que no i digueu com creieu que us sentiríeu amb el canvi i com us sentiu ara que torneu a ser vosaltres.

Trets de personalitat

No es tracta que les nenes puguin fer-se seus comportaments que abans eren exclusius dels homes, com pot semblar avui a partir de la indumentària, també es tracta que els nens puguin desenvolupar, si així ho volen,

comportaments considerats tradicionalment femenins: ser afectuós, amantent, ordenat, curós, maternal, etc. Donem una llista de trets de personalitat. Reuniu-vos en petit grup i distingiu els trets que es consideren habitualment més masculins i més femenins posant una M o una F segons sigui el cas.

Dinamisme	Agressivitat	Passivitat	Tendresa
Domini	Submissió	Dependència	Frivolitat
Valentia	Por	Eficiència	Risc
Debilitat	Frivolitat	Irracionalitat	Intuïció
Sentiment	Raó	Intel·ligència	Valor
Calma	Generositat	Humilitat	Obediència
Tolerància	Irascibilitat	Violència	Respecte
Delicadesa	Arrogància	Bondat	Sinceritat

.....

Després poseu-ho en comú i mireu amb quins coincideu. Pregunteu-vos: què ens diu aquest exercici?

Un lema.

Buscar un lema* per a una pancarta que reclami la lectura dels drets humans com a drets sense discriminació de gènere. Per exemple: Homes i dones per la igualtat; Nens = nenes, nenes = nens; Humanitat: homes i dones; etc.

DIBUIX PANCARTA

* Un lema és una frase breu i contundent, però molt clara i precisa que amb poques paraules anuncia aspectes importants.

LECTURA DE LA DECLARACIÓ

Després d'haver explicat el sentit d'aquest treball, es pot fer una lectura solemne dels drets dels nens, si es vol en una versió simple, a fi que es puguin fer una idea general dels temes i els aspectes que s'hi tracten. Aquesta lectura es pot teatralitzar i preparar bé per mostrar que es tracta d'un tema.

Joc de parelles

Es distribuïran targetes, les unes contenen un concepte i les altres, el dret en síntesi. Com en un joc, es tracta que cadascun trobi la seva parella. Es preparen dos conjunts de targetes. Si hi ha més de 20 nens, s'hi afegeixen conceptes i definicions o es distribueixen targetes repetides (per fotocopiar).

Dignitat és ...

Igualtat és

Protecció és ...

Identitat és ...

Qualitat de vida és ...

Integració és ...

Auxili és ...

Denúncia és ...

Solidaritat és ...

Llibertat és ...

... no estar subjecte a l'autoritat o el poder d'un altre

... ser respectat perquè s'ho mereix

... ser un mateix, tenir un nom i pertànyer a un país

... tenir cobertes les necessitats bàsiques

... homes i dones, alts i baixos, gitanos o païos, tots tenim els mateixos drets

... tenir garantida una casa, l'alimentació bàsica i l'assistència mèdica

... gaudir d'educació i d'espai i temps per al lleure

... sabem que som els primers a rebre ajut quan hi ha un problema

... no permetre que ens explotin, ens maltractin o abusin de nosaltres

... treballar perquè tots tinguem aquests drets

Sopa de lletres

Prepareu una sopa de lletres amb alguns dels conceptes que seran bàsics en la declaració dels drets humans:

Dret
Humà
Respecte
Igualtat
Protecció
Identitat
Auxili
Denúncia
Solidaritat
Llibertat

(Prepareu una retícula)

Per grups han de preparar una sopa de lletres que intercanviaran amb els altres grups per resoldre-les.

Dibuixar els drets

Després d'haver llegit i entès la formulació dels drets, cada estudiant pot fer una obra plàstica sobre l'article que li hagi interessat o sorprès més, o sobre aquell en què mai no havia pensat. Convertiu aquests treballs en un mural col·lectiu en què es puguin contemplar les diferents versions i interpretacions d'alguns drets humans.

En grups de cinc, i en 10 minuts, cadascú ha de mostrar la seva il·lustració als altres quatre participants i aquests han d'interpretar quin és el dret que s'hi ha il·lustrat. Una vegada d'acord, s'escriu en lletres majúscules una formulació senzilla del dret.

SOM HUMANS, TENIM DRETS

Recolliu fotografies de notícies o reportatges d'actualitat.
Trieu una fotografia.

Demaneu als infants que s'agrupin de dos en dos o de tres en tres i triïn una fotografia que la mirin atentament, que la comentin entre ells i que intentin respondre alguna d'aquestes preguntes:

- Per què heu triat aquesta fotografia?
- Què ens diu aquesta fotografia?
- Per què creieu que va fer aquesta fotografia el fotògraf?
- Podeu descriure el que veieu?
- Qui són els protagonistes?
- Què devien sentir les persones retratades?
- Creieu que vosaltres podrieu ser el/la protagonista d'una foto com aquesta?
- Quin dret humà creieu que pot il·lustrar o representar?

Quan ja hagin comentat el que se'ls demana, hauran d'explicar als companys el sentit de la seva tria sense dir quina és la fotografia, mentre els altres intentaran descobrir de quina de les fotografies de la portada es parla.

Reviseu les fotografies.

Considerant totes les fotografies (usant ampliacions o un PWP), intenteu reflexionar sobre el conjunt:

- Quins trets comuns tenen les diferents fotografies?
- Què ens diuen aquestes fotografies sobre els humans?
- Veient aquestes fotografies diríem que es respecten el drets humans?
- Podria ser que alguna d'aquestes fotografies fos d'un conegut nostre?
- Podria ser que algun dia nosaltres poguéssim ser fotografiats així?
- Què podem fer nosaltres perquè millorin algunes d'aquestes condicions?
(podem repassar fotografia per fotografia)

Propostes educatives a la xarxa. Portal educatiu Educalia (www.educalia.org) de l'Obra Social "la Caixa"

Cadena solidària

Tots tenim drets i deures amb les persones que ens envolten. Afegiu-vos a la Cadena solidària en favor del compliment dels drets humans. Doneu-li la mà als drets humans!

Eslògans per la tolerància

Penseu i redacteu un eslògan a favor de la tolerància i del respecte entre les persones. Amb l'eina que us facilitem podreu donar-li una forma creativa.

Webs d'interès:

Nacions Unides

Declaració dels drets humans

<http://www.unhchr.ch/udhr/lang/spn.pdf>

Amnistia Internacional

És a les nostres mans: no més violència de gènere

http://www.amnistiainternacional.org/publica/ISBN_8486874920.html

Servei d'informació:

Obra Social "la Caixa"

902 22 30 40

De dilluns a diumenge de 9 a 20 h

www.laCaixa.es/ObraSocial

Aquest programa s'inscriu en el conjunt d'iniciatives que l'Obra Social de "la Caixa" du a terme en el marc del Programa de Prevenció sobre la Violència, que té per objectiu informar, sensibilitzar i conscienciar la població.

Amb aquesta actuació, l'Obra Social de "la Caixa" es vol sumar als esforços realitzats en aquest àmbit per les diferents institucions.

Obra Social "la Caixa"
